

SDU International Journal of Educational Studies

Variables That Predict Perceptions of Parents about Their Own Children's Levels of Internet Addiction

Ahmet Oğuz Aktürk¹, Sena Çiçek²

¹Necmettin Erbakan University

²Ministry of National Education

To cite this article:

Aktürk, A. O. & Çiçek, S. (2017). Variables that predict perceptions of parents about their own children's levels of Internet addiction. *SDU International Journal of Educational Studies*, 4(2), 155-165.

[Please click here to access the journal web site...](#)

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. *SDU International Journal of Educational Studies* has all of the copyrights of articles submitted to be published.

Öğrenci Velilerinin Kendi Çocuklarının İnternet Bağımlılık Düzeyleri Hakkındaki Algılarını Yordayan Değişkenler

Variables That Predict Perceptions of Parents about Their Own Children's Levels of Internet Addiction

Ahmet Oğuz Aktürk^{1*}, Sena Çiçek²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

²Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Bu çalışmada, öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarını yordayan bazı değişkenlerin analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Türkiye'nin orta kesimindeki bir ilde öğrenim gören 214 ortaokul öğrencisinin ve velilerinin gönüllülük esasına göre katıldığı bu çalışmada, araştırma yöntemi olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden verileri toplamak için "Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" ve "Ana Baba Tutumları Ölçeği"; öğrenci velilerinden verileri toplamak için ise "Aile-Çocuk İnternet Bağımlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları otoriter tutumun öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarının bir yordayıcısı olduğu, demokratik tutum ve aileden algılanan sosyal desteğin ise öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, Anne-baba tutumu, Algılanan sosyal destek, Çoklu doğrusal regresyon analizi.

Abstract

The study aims to analyze some variables that predict perceptions of parents about their own children's levels of internet addiction. 214 middle school students studying at a city located at the middle of Turkey and their parents voluntarily participated in the study. Relational survey model was used as research methods. Data collected by using "Perceived Social Support Scale" and "Parental Attitudes Scale" on students and "Parent-Child Internet Addiction Scale" on parents. The results showed that authoritarian attitudes of the parents of students that perceived by students was a predictor while democratic attitudes and perceived social support from family were not a significant predictors for perceptions of parents about their own children's levels of internet addiction.

Key words: Internet addiction, Parental attitudes, Perceived social support, Multiple linear regression analysis.

GİRİŞ

Günümüzde teknolojinin büyük bir hızla gelişmesi, insanların yaşam tarzlarında da bir değişime neden olmaktadır. Teknolojinin insan hayatını kolaylaştırmasıyla ona olan bağımlılık yaşam tarzı haline gelmiştir (Aktürk, Emlek ve Çelik, 2017). Telefonsuz, bilgisayarsız, internetsiz, televizyonsuz

*İletişim: Ahmet Oğuz Aktürk, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, aoakturk@konya.edu.tr

ev neredeyse kalmamıştır. Her geçen gün ortaya çıkan yeni programlar ve oyunlar insanların internete olan ilgilerini ve bağımlılıklarını daha da artırmıştır (Dinç, 2010). Bağımlılık, kişinin bağlı olduğu nesne veya davranış üzerinde kontrolünü kaybetmesi ve onsuz yaşayamamasıdır. Bağımlılık; kimyasal bağımlılık ve eylemsel bağımlılık olmak üzere ikiye ayrılır. Kimyasal bağımlılık, bir maddenin vücuda alınması ve ona bağımlı olunmasıdır. Kimyasal bağımlılık sonucunda zehirlenmeler olabilir. Bu yüzden aileler kimyasal bağımlılığa ciddi anlamda karşı çıkar. Eylemsel bağımlılık ise bir davranışa olan bağımlılıktır (spor, iş, internet, alışveriş, vb.). Aile, istemeden de olsa eylemsel bağımlılıklara destek verir. Eylemsel bağımlılık sonucunda zehirlenme olmaz ancak işten atılma, iflas, boşanma gibi olumsuz durumlar görülebilir (Dinç, 2014).

İnternet, çok sayıda bilişim teknolojisi ürünü aygıtın birbirine bağlı olduğu, tüm dünyada yaygın bir biçimde kullanılan ve durmadan genişleyerek gelişen bir iletişim ağıdır (Aktürk, Çelik, Şahin ve Deniz, 2014). İnternet, aynı zamanda insanların “üretilen bilgiyi depolama, bilgiyi başkalarıyla paylaşma ve bilgiye kolayca erişme” talepleri doğrultusunda ortaya çıkmış bir teknolojidir (Eftekin, 2015). İnternetin tarihi 1950’lerde bilgisayarın gelişmesi ile başlayıp; kullanım alanı hızla yaygınlaşmıştır. Günümüzde ise internet; eğitim, sağlık, iletişim, turizm, bankacılık, ulaşım gibi birçok alanda yoğun bir şekilde kullanılmakta ve bu yoğun kullanıma paralel olarak kullanıcı sayısı da hızla artmaktadır. Haziran 2017 verilerine göre tüm dünyada internet kullanıcısı 3.835.498.274 kişiye ulaşmıştır. Bu sayı tüm dünya nüfusunun %51’ini oluşturmaktadır. Ayrıca dünyada internet kullanımında 2010 ve 2015 yılları arasında %832.5’lik bir artış söz konusudur (Internet World Stats, 2017). Dünyada en çok kullanıcıya sahip kitle iletişim aracı olan internet (Bozkur, 2013); ülkemizde de pek çok farklı amaç ve neden için kullanılmaktadır. Bunların başında; araştırma yapmak, arkadaşlarla haberleşmek, ödev yapmak, e-posta göndermek veya almak, alışveriş yapmak, sosyal ağlara katılmak, gazete haberlerini okumak, radyo dinlemek, sohbet etmek, televizyon izlemek, tatil programı ve rezervasyonu yapmak, ulaşım araçlarına rezervasyon yapmak, oyun oynamak, video, film ve müzik indirmek, tartışmalara katılmak, bankacılık işlemleri yapmak ve bahis oyunları oynamak gelmektedir (Gençer, 2011). Çok sayıda amaç ve neden için kullanılan internetin farklı kullanım alanları Ögel (2012) tarafından “İnternetin ihtiyaç için kullanımı”, “Sık ve düzenli internet kullanımı”, “Sorunlu internet kullanımı” ve “İnternet bağımlılığı” olmak üzere dörde ayrılmıştır. İnternetin ihtiyaç için kullanımında, kişi yalnızca gerektiği durumlarda veya zorunlu olduğu durumlarda interneti kullanmaktadır. Sık ve düzenli internet kullanımında, internet eğlence amacıyla kullanılmakta ve boş zamanlar internet vasıtasıyla değerlendirilmektedir. Sorunlu internet kullanımında, internet kullanımı kişinin yaşamında olumsuzluklara neden olur; fakat internet kullanımı bağımlılık düzeyinde değildir. İnternet bağımlılığında ise, kişide bilişsel, davranışsal, fiziksel rahatsızlıklar görülür.

İnternet, bir taraftan insanların sayamayacağımız kadar çok ihtiyacına cevap verirken, bir taraftan da kullanıldıkça kendisine olan bağımlılığın artmasına neden olmaktadır (Batıgün ve Kılıç, 2011; Mıhçı ve Aktürk, 2012). İnternet bağımlılığı, internet kullanımını sınırlayamama, sosyal veya akademik olumsuzluklarına rağmen kullanmayı sürdürme ve internete ulaşamadığı zamanlarda sinir ve stres duyma gibi belirtileri olan teknolojik bir bağımlılık türüdür (Eşgi, 2013). Son yıllarda önemli ölçüde artan bu bağımlılık türü insanların günlük yaşamını giderek daha fazla etkilemektedir (Kandell, 1998). Song, Larose, Eastin ve Lin (2004)’e göre internet bağımlılığı televizyon bağımlılığına benzer; fakat daha tehlikelidir. Çünkü televizyon evdeki boş vakti doldururken; internet iş, okul, oyunun içerisinde olmakla birlikte internet ortamında birey daha aktiftir, ödül alabilir ve ne isterse internet onu verir. Young’a (1998a) göre internet bağımlılığı alkol, uyuşturucu bağımlılığına benzemekle birlikte kişinin akademik, mesleki ve sosyal hayatında olumsuzluklara sebep olmaktadır.

Sally (2006) internet bağımlılığının etkilerini “davranışsal”, “fiziksel-ruhsal” ve “soysal” etkiler olmak üzere üç gruba ayırmıştır. Davranışsal etkiler; interneti planlanandan daha uzun süre ve sıklıkta kullanma, zihni sürekli internetle meşgul etme, internetle ilgili faaliyetlere fazlaca zaman harcama, internet kullanım düzeyi ile ilgili yalan söyleme, problemlerinden kaçış yolu olarak interneti kullanma ve internet kullanımı sebebiyle devamlı bir fiziksel, toplumsal, mesleki ve psikolojik bir soruna sahip olduğunu bilmesine rağmen internet kullanımına devam etme gibi etkilerdir. Fiziksel-ruhsal etkiler; bireyin konsantrasyonunda eksiklik, baş, mide ve kas ağrılarında artış, göz fonksiyonlarında zayıflama, durgunluk, uykusuzluk, panik atak ve kızgınlık hallerinde artış yaşaması gibi fiziksel

etkilerle internet kullanımının sonuçlarını endişe içinde karşılama ve internet ile ilgili saplantılı düşüncelere kapılma, depresyon, yalnızlık gibi ruhsal etkileri içermektedir. Sosyal etkiler ise; internet kullanımı nedeniyle önemli sosyal, mesleki ve boş zaman etkinliklerini terk etme, çalışma günlerinde uzama ve serbest zamanlarda azalma gibi etkilerdir.

İnternet bağımlılığı ile ilgili çalışmalara bakıldığında incelenen değişkenlerden birisi de algılanan sosyal destektir. Sosyal destek denildiğinde insanların güvencilecekleri, kendilerine değer veren, onlarla yakından ilgilenen ve yaşadığı sorunlarda yalnız olmadığını hissettiren kişilerin varlıkları akla gelmektedir (Batıgün ve Kılıç, 2011). İnsanın tüm yaşamı boyunca sosyal desteğe ihtiyacı vardır (Aktürk, 2015). Sosyal destek ihtiyacı yeterince karşılanan birey kendini güvende hisseder, iyi yönde hedefler edinir, kişiler arası uyumunu artırır, olumlu kişilik yapıları geliştirir ve destek aldığı ölçüde başkalarına destek verir (Taçyıldız, 2010). Ortaokul dönemindeki öğrenciler için de sosyal destek yaşadıkları ergenlik dönemi nedeniyle önemlidir. Öğrenciler günlük yaşamda çevrelerinde algıladıkları bir veya birden fazla sosyal destek kaynağı varsa karşılaştıkları olumsuzlukların üstesinden daha kolay gelebilmektedir (Tanrıverdi, 2012). Çevresinden gerekli sosyal desteği almayan öğrenci ise destek boşluğunu başka yollarla gidermeye çalışabilir. Örneğin internet aracılığıyla sanal dünyada kendine destek arayabilir. Bayraktutan'a (2005) göre sosyal destek ihtiyacını karşılamak için internete veya bilgisayar oyunlarına sığınan bir öğrenci; internet ortamındayken veya oyun oynarken mutluluk duyabilir ancak oyun bittiğinde gerçek hayata döndüğünde yine mutsuz olur, tekrar bilgisayar ortamına döner ve bir süre sonra bütün zamanını bilgisayar başında harcayan, sabah kalkmayan, gece yatmayan, gözü internetten başka bir şey görmeyen ve bunun sonucunda da okuldaki başarısı düşen bir öğrenci haline dönüşür. Sosyal destek ihtiyacını internetten karşılayan bu öğrenciler insanlardan ve çevresinden uzaklaşmakta ve zamanla toplumdan soyutlanarak internet bağımlılığı belirtileri göstermektedir. Bu olumsuzlukların yaşanmaması için sosyal desteğin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anne babanın çocuğuna karşı tutumu, çocuk için sağlanacak aile desteğini doğrudan etkilemektedir. Bozkur'a (2013) göre anne baba tutumu; ailenin çocuğuna karşı tutumlarının çocuk tarafından nasıl algılandığıdır. Aile, çocuğun gelişmesinde önemli etkiye sahip olmakla birlikte bireyin ilk sosyalleştiği ve davranışlarının ilk şekillendiği yer olması nedeniyle bireyin hem olumlu hem olumsuz davranışlarını şekillendirmektedir (Bozkur, 2013). Valcke, Bonte, De Wever ve Rots (2010) tarafından yapılan bir çalışmada internet kullanımının anne baba tutumu ile ilişkili olduğu görülmüştür. Bu nedenle internet bağımlılığı davranışının kontrol altına alınmasında ailenin yeri ve tutumu çok önemlidir. Mutallimova'ya (2014) göre demokratik tutuma sahip aileler bireyin kişiliğine saygılı olur, onu olduğu gibi kabul eder, çocuğun kendini ifade edebilmesine olanak tanır, kendini kontrol edebilmesini sağlar ve çocuğun ailede söz hakkı vardır. Bu ailelerde çatışma ortamı daha az olur. Çocuğun sağlıklı gelişimi için en uygun olan tutum demokratik tutumdur. Koruyucu tutuma sahip aileler çocuklarına aşırı düşkündür, çocuğun arkadaşlarını, yiyeceklerini, giyeceklerini kendileri seçer, çocuğun yapması gereken işleri kendileri yapar. Böylece bu aileler kendi kendine karar veremeyen, ailesine bağımlı bireyler yetiştirmektedir. Otoriter tutuma sahip aileler ise çocuğun kişiliğine değer vermez, ailede ceza ve suçlama ön plandadır. Bu nedenle çocuk kendine olan güveni ve saygısını kaybederek çeşitli davranış bozuklukları sergilemeye başlar. Bu tür ailelerde çatışma ortamı daha çok olur.

Çocuğun aile çevresi, ailesinin ona karşı tutumu ve çocuğun yetiştiği ortam, çocuğun kişiliğinin ve davranışlarının oluşmasında önemli etkiye sahiptir. Çocuğun kişiliğine ve davranışlarına bakıldığında ailesinin ona karşı olan tutumunu anlamak mümkündür (Önay, 2014). Her aile çocuğuna farklı tutum gösterdiğinden her çocuğun kişiliği de farklı olacaktır. Çocuğun anne babasından gördüğü tutum olumlu ise karşılaştığı problemleri ve olumsuzlukları çözmesi daha kolay olurken; çocuk anne babasından olumsuz tutumla karşılaşır karşılaştığı problemleri çözmekte zorlanacak ve aileye karşı tepki koyacaktır. Ailenin gösterdiği olumsuz tutum interneti daha çekici hale getirebilmektedir. Gereğinden fazla internet kullanımı çocuk ve gençlerde olumsuzluklara sebep olması nedeniyle ailelerin çocuklarını bu olumsuzluklardan koruması gerekir. Ancak ailelerin çocuklarının internet kullanımına karşı sergiledikleri tutum, onların internete karşı davranışlarını etkileyebilir (Ayas ve Horzum, 2013). Taçyıldız'a (2010) göre sorununu anlatmakta güçlük çeken, bu sorunlara yönelik

aradığı çözümlerde tek başına kalan birey, hayal kırıklığı, üzüntü ve öfke gibi duygular yaşamakta ve bu duygular da bireyi internet üzerinden oynanan şiddet içerikli oyunlara yönelterek tanımadığı insanlarla sanal sohbetler etmesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak, internet kullanımının giderek yaygınlaştığı ve 7'den 77'ye tüm insanların günlük hayatlarının bir parçası haline geldiği günümüzde, özellikle internetin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini araştıran birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Bu olumsuzluklardan birkaçı; gerçek hayat ve internet hayatını birbirinden ayıramama, yasal olmayan, şiddet ve cinsellik içeren sitelere erişme, zorbalığa maruz kalma, saldırganlık düzeyini artırma, kas ve iskelet sistemi rahatsızlıklarını artırma, ruh sağlığını bozma, aile ilişkilerini ya da akranlara uyum sağlamayı zorlaştırma ve yalnızlık düzeyini artırmadır (Akbulut, 2013; Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011; Nalwa ve Anand, 2004; Ulusoy, 2008). İnternetin olumsuzluklarını araştıran birçok çalışmaya rastlanmasına rağmen öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algıları ile çocukların ailelerinden algıladıkları sosyal destek ve anne baba tutumları arasındaki ilişkileri birlikte araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile ortaokul öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal destek ile algıladıkları anne baba tutumlarının (demokratik, koruyucu, otoriter) öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarını yordayıp yordamadığının araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya seviyesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. İlişkisel tarama modeli gerçek bir neden-sonuç ilişkisi vermemekte ancak, araştırmadaki bir değişkeninin durumunun bilinmesi halinde diğer değişkenin kestirilmesine imkân vermektedir (Cresswell, 2002).

Çalışma Grubu

Türkiye'deki tüm potansiyel ortaokul öğrencileri ve onların velileri için rastgele örnekleme yapmanın zorluğu nedeniyle araştırma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi benimsenmiştir. Araştırmaya Türkiye'nin orta kesimindeki bir ilde öğrenim gören 214 ortaokul öğrencisi ve onların velileri gönüllülük esasına göre katılmıştır. Çalışma grubu ile ilgili istatistikî bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrenci ve velilerin demografik özellikleri

		Değişken	Seçenek	n	f (%)
Öğrenci	Cinsiyet		Kız	122	57,0
			Erkek	92	43,0
	Sınıf		5	54	25,2
			6	76	35,5
			7	46	21,5
Veli	Cinsiyet		8	38	17,8
			Kadın	138	64,5
			Erkek	76	35,5

Tablo 1'den de görüldüğü üzere öğrencilerin %57'si kız öğrencilerden oluşurken %43'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri açısından bakıldığında ise araştırmaya en fazla katılımın 76 öğrenci ile 6. sınıf öğrencilerinden en az katılımın ise 38 öğrenci

ile 8. sınıf öğrencilerinden olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan velilere bakıldığında ise velilerin %64,5'inin kadın ve %35,5'inin de erkek olduğu söylenebilir.

Veri toplama süreci

Araştırma verilerinin katılımcılardan toplanması süreci iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak uygulamaya hazır hale getirilen öğrenci anket formları, öğrencilere uygulanmadan önce öğrenci velilerinden ve okul yetkililerinden gerekli izinler alınarak, okul yetkililerinin belirlediği zaman aralığında öğrencilere uygulanmıştır. Daha sonra öğrenci anket formunu dolduran her bir öğrencinin velisine veli anket formları kapalı zarflarda öğrenciler aracılığıyla gönderilmiştir. Velilerden doldurdukları anket formlarını yine kapalı zarflar içerisinde öğrenciler aracılığıyla okula göndermeleri istenmiştir. Böylece öğrenci ve veli anket formlarının eşleştirilmesi sağlanmıştır. Eşleştirme yapılamayan 20 anket formu elenerek toplam 214 eşleştirilmiş form değerlendirilmeye alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamındaki öğrencilerden verileri toplamak için “Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” ve “Anne Baba Tutumları Ölçeği” kullanılmıştır. Yine araştırma kapsamındaki öğrencilerin velilerinden verileri toplamak ise “Aile-Çocuk İnternet Bağımlılık Ölçeği” kullanılmıştır.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin sosyal destek düzeyini belirlemek amacıyla Yıldırım (1997) tarafından Türk kültüründe geliştirilen ve yine Yıldırım (2004) tarafından revizyonu (R) yapılan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ASDÖ-R) kullanılmıştır. ASDÖ'nin amacı, “bireyin sosyal destek sistemi ile işlevselliği arasındaki ilişkiye dikkat çekmek ve danışanın sosyal destek sistemi içindeki sorunlarıyla başa çıkmasına; varsa sosyal destek sistemi içindeki olumsuz öğeleri değiştirmesine ve sistemin gelişmesine yardım etmek” olarak belirlenmiştir (Yıldırım, 1997). Aile Desteği (AİD), Arkadaş Desteği (ARD) ve Öğretmen Desteği (ÖĞD) olmak üzere 3 alt ölçekten oluşan ASDÖ-R'de toplam 50 madde bulunmaktadır. Ölçek üçlü derecelendirmelidir (3=bana uygun, 2=bana kısmen uygun ve 1=bana uygun değil). Alt ölçeklerden elde edilen puanların toplanmasıyla bireyin “Genel Sosyal Destek” düzeyine ilişkin bir tek puan elde edilmektedir. Yüksek puan, bireyin daha fazla sosyal destek aldığı anlamına gelmektedir. ASDÖ-R'nin Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı ölçeğin tümü için .93, aile desteği alt ölçeği için .94, arkadaş desteği alt ölçeği için .91, öğretmen desteği alt ölçeği için .93 olarak bulunmuştur. Test-tekrar test güvenilirlik çalışmalarında ise ölçeğin tümü için .91 aile desteği alt ölçeği için .89, arkadaş desteği alt ölçeği için .85, öğretmen desteği alt ölçeği için .86 olarak bulunmuştur (Yıldırım, 2004). Bu çalışmada bu ölçeğin sadece AİD alt ölçeği kullanılmıştır.

Ana Baba Tutumları Ölçeği

Çalışmada ana baba tutumlarını belirlemek için Kuzgun ve Eldeklioğlu (2005) tarafından geliştirilen “Ana Baba Tutumları Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, “(5) Tamamen Uygun, (4) Çok Uygun, (3) Biraz Uygun, (2) Pek Uygun Değil ve (1) Hiç Uygun Değil” şeklinde değişen 5 dereceli Likert tipi bir ölçek olup, 3 alt faktör ve 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin “Demokratik ana baba tutumları” adlı alt faktöründe 15, “Koruyucu-istekçi ana baba tutumları” adlı ikinci alt faktöründe 15 ve son olarak da “Otoriter ana baba tutumları” adlı üçüncü alt faktöründe ise 10 madde yer almaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak kullanılan ana baba tutumları ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları birinci alt faktör için .89, ikinci alt faktör için .82, üçüncü alt faktör için .78'dir.

Aile-Çocuk İnternet Bağımlılık Ölçeği

Araştırmada öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarını belirlemek için Young (1998b) tarafından geliştirilen ve uyarlama çalışması Eşgi (2014) tarafından yaşları 12-17 arasında değişen 480 çocuğun anne veya babaları ile geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise 1433 ebeveyn ile yapılan Aile-Çocuk İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır. Türkçe'ye uyarlanan ölçek dört faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin “Sosyal Soyutlanma” isimli faktöründe 5, “İşlevsizlik” isimli faktöründe 5, “Yoksunluk” isimli faktöründe 4 ve son olarak da “Kontrol Güçlüğü” isimli faktöründe 6 olmak üzere toplam 20 madde bulunmaktadır. Aile-Çocuk İnternet Bağımlılık Ölçeği Likert tipi bir ölçek olup, katılımcıdan ölçeği “(0) Uygun Değil, (1) Nadiren, (2) Arada Sırada, (3) Çoğunlukla, (4) Çok Sık” ve (5) Devamlı” seçeneklerinden birini işaretleyerek cevaplandırması istenmektedir. Ölçekten alınan toplam puan 80 ve üzeri olduğunda birey “İnternet bağımlısı” olarak tanımlanırken; 50-79 puan arasında olduğunda birey “Sınırlı Semptom gösteren” olarak tanımlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan 49 ve altında olduğunda ise birey “Semptom Göstermeyen” olarak tanımlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach α iç tutarlılık katsayısı Sosyal Soyutlanma faktörü için .94; İşlevsizlik faktörü için .85; Yoksunluk faktörü için .89; Kontrol Güçlüğü faktörü için .91 ve ölçeğin bütünü için .91’dir.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizinde betimsel istatistikler ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, bazı değişkenlerin (öğrencilerin anne babalarından algıladıkları demokratik tutum, otoriter tutum ve öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek) öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarını yordayıcı etkileri çoklu doğrusal regresyon analizi ile incelenmiştir.

BULGULAR

Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları tutumlar (demokratik, koruyucu-istekçi ve otoriter), ailelerinden algıladıkları sosyal destek ve bu öğrencilerin velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algıları arasındaki ilişkilerin analizinde Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu kullanılmıştır.

Tablo 2. Değişkenler arasındaki ilişkiler

Değişken	1	2	3	4	5
1. Demokratik	–				
2. Koruyucu-istekçi	-.013	–			
3. Otoriter	-.348**	.527**	–		
4. Aileden algılanan sosyal destek	.395**	-.120	-.276**	–	
5. Aile-çocuk internet bağımlılığı	-.243**	.127	.278**	-.196**	–
Aritmetik Ortalama	66.69	42.24	18.99	56.03	14.54
Standart Sapma	7.51	11.53	7.10	3.56	14.32

** : Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı (2-yönlü).

Tablo 2’de verilen analiz sonuçları incelendiğinde, öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algıları ile öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları demokratik tutum arasında negatif yönde bir ilişki ($r = -.243$; $p = .000$) varken öğrencilerin anne babalarından algıladıkları otoriter tutum arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r = .278$; $p = .000$) olduğu görülmektedir. Yani, öğrenci velilerinin algılarına göre öğrencilerin internet bağımlılığı arttıkça öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları otoriter tutum artarken demokratik tutum azalmaktadır.

Öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algıları ile öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek miktarı arasındaki ilişkiye bakıldığında ise bu ilişkinin ($r = -.196$; $p = .004$) ters yönde ve anlamlı olduğu görülmektedir. Yani öğrenci velilerinin algılarına göre öğrencilerin internet bağımlılığı arttıkça öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek miktarı azalmaktadır.

Öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algıları (bağımlı değişken) ile ilişkili olan bağımsız değişkenlerin (öğrencilerin anne babalarından algıladıkları demokratik tutum, otoriter tutum ve öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek) bağımlı değişkeni yordayıp yordamadığını belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarının yordanmasına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişkenler	β	Standart Hata _B	Standardize Edilmiş β	t	p
Sabit	43.414	16.891	-	2.570	.011
Otoriter	.416	.142	.206	2.927	.004
Demokratik	-.263	.140	-.138	-1.874	.062
Aileden algılanan sosyal destek	-.342	.289	-.085	-1.183	.238
$F_{(3,210)}=8.44, p<.001 R=.33, R^2=.11, \text{Uyarlanmış } R^2=.10$					

Tablo 3'ten de görüldüğü üzere varyans analizi sonucunun $p < .001$ düzeyinde anlamlı olması bağımsız değişkenlerin öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarına ilişkin açıkladığı varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Analiz sonucuna göre öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları otoriter ve demokratik tutum ile ailelerinden algıladıkları sosyal destek birlikte ele alındığında, öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarına ilişkin toplam varyansın %11'ini açıklamaktadır.

Regresyon modeline ilişkin değerler incelendiğinde, öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları otoriter tutumun öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarının bir yordayıcısı olduğu ($\beta = .206$), demokratik tutum ve aileden algılanan sosyal desteğin ise öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir. Yani, öğrenci velilerinin algılarına göre öğrencilerin internet bağımlılığı arttıkça öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları otoriter tutumun da attığı söylenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada velilerin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarını yordayan bazı değişkenler (öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları tutum ve öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek) analiz edilmiştir. İlk olarak öğrenci velilerinin algılarına göre öğrencilerin internet bağımlılığına baktığımızda internet bağımlılığı arttıkça öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek miktarının azaldığını bulmuştuk. Kuzucu, Bulut, Özçelik ve Soydemir'in (2015) yaptıkları çalışmada problemlili internet kullanımında sosyal desteğin önemli bir değişken olduğu görülmüştür. Batıgün ve Kılıç'ın (2011) yaptıkları bir çalışmada internet bağımlısı olan bireylerin sosyal destek puanları da düşük bulunmuştur. Kayri, Tanhan ve Tanrıverdi (2014) tarafından yapılan bir çalışmada da internet bağımlılığı arttıkça aileden, arkadaşan ve öğretmenden algılanan sosyal destek miktarı azalmaktadır. Tanrıverdi (2012) tarafından yapılan diğer bir çalışmada ise aileden, arkadaşlardan ve öğretmenlerden algılanan sosyal destek azaldıkça, öğrencilerin sosyal destek bulmak amacıyla internete yöneldikleri bu nedende internet bağımlılıklarının arttığı görülmüştür. Ayrıca çalışma kapsamında aileleri ile ilişkilerinin istedikleri düzeyde olmadığını belirten öğrencilerin aile ortamından kaçış yolu olarak interneti seçtikleri ve bu yüzden de bu öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Esen ve Siyez'in (2011) yaptıkları bir çalışmada ergenlerde internet bağımlılığı ile aileden algılanan sosyal destek arasında ters yönde

anlamli bir ilişki bulunurken arkadaştan ve özel kişiden algılanan sosyal destek arasında anlamli bir ilişki bulunmamıştır. Esen ve Gündoğdu (2010) tarafından yapılan çalışmada, ergenlerin ailelerinden ve öğretmenlerinden algıladıkları sosyal destek arttıka internet bağımlılıklarının azaldığı görülmüştür. Kuzucu ve diğ. (2010) tarafından yapılan bir çalışmada ise, internet bağımlısı olan lise öğrencilerinin ailelerinden ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek puanları düşük bulunmuştur. Chen, Chen ve Gau (2015) tarafından yapılan bir çalışmada da düşük aile desteğinin internet bağımlılığını arttırdığı bulunmuştur. Li, Dang, Zhang, Zhang ve Guo (2014) tarafından yapılan çalışmada ergenlerin internet bağımlısı olamaması için ebeveyn desteğinin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci olarak öğrenci velilerinin algılarına göre öğrencilerin internet bağımlılığına baktığımızda internet bağımlılığı arttıka öğrencilerin anne babalarından algıladıkları otoriter tutum artarken demokratik tutumun azaldığını bulmuştuk. Bozkur (2013) tarafından yapılan çalışmada anne baba tutumu ölçeğinin alt ölçeklerinden Kabul/İlgi, Denetleme ve Psikolojik özerklik puanları ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki ters yönde anlamli bulunmuştur. Önay'ın (2014) ergenlerde internet bağımlılığının yordayıcıları olarak ana baba tutumları, iletişim becerisi ve yalnızlık algısını incelediği çalışmasında, bizim çalışmamıza benzer bir şekilde, demokratik ana baba tutumu arttıka internet bağımlılığının azaldığı, koruyucu-istekçi ve otoriter ana baba tutumu arttıka internet bağımlılığının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayas ve Horzum (2013) tarafından yapılan çalışmada internete yönelik ihmalkâr tutuma sahip ailelerin çocukları otoriter, demokratik ve müsamahakâr tutuma sahip ailelerin çocuklarından daha fazla internet bağımlısı olduğu tespit edilmiştir. Çevik ve elikkaleli (2010) tarafından yapılan diğer bir çalışmada ise, en yüksek internet bağımlılık puan ortalamasına sahip bireyin ana baba tutumu "ilgisiz", en düşük internet bağımlılık puan ortalamasına sahip bireyin ana baba tutumu "demokratik" olarak bulunmuştur. Valcke, Bonte, Wever ve Rots (2010) tarafından yapılan çalışmada müsamahakar tutuma sahip olan ailelerin çocuklarında demokratik tutuma sahip ailelerin çocuklarına göre daha yüksek internet kullanımı görülmektedir. Tüm bu çalışmaların sonuçlarından da anlaşılacağı üzere anne babalarının çocuklarına göstereceği demokratik tutumun bir sonucu olarak, anne babalarından daha çok kabul ve ilgi gören öğrencilerin internet bağımlılığı davranışı sergileme olasılığının daha düşük olduğu söylenebilir.

Son olarak öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarının yordayıcı etkilerini araştırdığımız regresyon modelinde, öğrencilerin anne-babalarından algıladıkları otoriter tutumun öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarının bir yordayıcısı olduğunu bulmuştuk. Esen ve Siyez (2011) tarafından yapılan çalışmada ise internet bağımlılığının yordayıcıları olarak cinsiyet, akademik başarı, yalnızlık ve aileden algılanan sosyal destek belirlenmiştir. Chou ve Hsiao (2000) tarafından yapılan çalışma da cinsiyetin ve e-mail kullanımının internet bağımlılığı için önemli yordayıcı olduğu belirlenmiştir. İşleyen (2013)'in çalışmasında bizim çalışmamıza benzer olarak otoriter tutum internet bağımlılığı için önemli bir yordayıcı olarak bulunmuştur. Taneri ve Tiryakioğlu'nun (2015) yaptığı çalışmada da otoriter tutum internet bağımlılığı için önemli bir yordayıcı olarak bulunmuştur.

ÖNERİLER

Bu alışma velilerin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarını yordayan bazı değişkenler hakkında bilgi edinmemizi sağlamıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre ailelere ve bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara yönelik olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Yaptığımız bu çalışmada ve farklı araştırma grupları ile yürütölen çoğu çalışmada ilk olarak, aileden algılanan sosyal destek ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin ters yönde anlamli olduğu görülmüştür. Bu da ailelerin bireyin internet kullanım davranışının şekillenmesinde önemli etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bunun için ailelerin öğrenciye güven duygusu vermesi, onu olduğu gibi kabul etmesi, ona yeterince vakit ayırması, yalnız olmadığını hissettirmesi gerektiği düşünölmektedir. Bu şekilde ailesinin sosyal desteğini hisseden öğrencilerin sosyal destek ihtiyacını karşılamak için internete yönelmeyeceği düşünölmektedir. Ayrıca ailelere, internet bağımlılığından ve

bu bağımlılık türünden çocuklarını koruyabilmeleri için çocukları için sağlayabilecekleri sosyal desteğin öneminden bahsedilmelidir. Çeşitli etkinlikler ve görüşmeler yapılarak internet bağımlılığını önlemeye veya azaltmaya yönelik eğitimler verilebilir. Aileler çocukları ile daha fazla zaman geçirmeli ve ortak yapabilecekleri aktiviteleri artırmalıdır.

İkinci olarak, velilerinin algılarına göre öğrencilerin internet bağımlılığı arttıkça öğrencilerin anne babalarından algıladıkları otoriter tutum artarken demokratik tutumun azaldığı görülmüştür. Benzer şekilde yapılan çoğu çalışmada da çocukların internet bağımlılığı ile anne babalarından algıladıkları tutum arasında ilişkilerin var olduğu ifade edildiğinden anne babaların çocuklarına karşı sergiledikleri otoriter tutumlar (ceza verme, suçlama, yasaklama gibi) hakkında anne babalara okul-aile birliği aracılığıyla danışmanlık hizmetleri sunulabilir.

Son olarak, bu çalışmada diğerlerinden farklı olarak Türkiye'nin orta kesimindeki bir ilde öğrenim gören 214 ortaokul öğrencisinin internet bağımlılığı hakkındaki algıları ile bu öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek ve anne baba tutumları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu çalışmanın ve gelecekteki çalışmaların sonuçlarını daha genellenebilir yapmak için başka coğrafi bölgeler çalışmaya dahil edilebilir. Bunun yanı sıra, öğrenci velilerinin kendi çocuklarının internet bağımlılık düzeyleri hakkındaki algılarını yordayıcı etkileri bizim çalışmamızdaki değişkenler (öğrencilerin anne babalarından algıladıkları demokratik tutum, otoriter tutum ve öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek) dışında farklı değişkenlerle araştırılabilir.

Not

Bu makale, 19-22 Mayıs 2016 tarihleri arasında Bodrum/Muğla'da düzenlenen "International Conference on Education in Mathematics, Science & Technology (ICEMST)" de sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, Y. (2013). Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve internet kullanımının gelişimsel sonuçları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 53-68.
- Aktürk, A. O. (2015). Analysis of cyberbullying sensitivity levels of high school students and their perceived social support levels. *Interactive Technology and Smart Education*, 12(1), 44-61.
- Aktürk, A. O., Çelik, İ., Şahin, İ. ve Deniz, M. E. (2014). Facebook Bağlanma Stratejileri Ölçeğinin Türkçe Uyarlama Çalışması. *İlköğretim Online*, 13(1), 319-333.
- Aktürk, A., Emlek, B. ve Çelik, İ. (2017). Üniversite öğrencilerinin Facebook bağlanma stratejilerinin ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 512-530.
- Ayas, T. ve Horzum, M. T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 46-57.
- Batıgün, A. D. ve Kılıç, N. (2011). İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 1-10.
- Bayraktutan, F. (2005). Aile içi ilişkiler açısından internet kullanımı. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Bozkur, B. (2013). İlköğretim II. kademe öğrencilerinde internet bağımlılığının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Chen, Y. L., Chen, S. H., & Gau, S. S. F. (2015). ADHD and autistic traits, family function, parenting style, and social adjustment for Internet addiction among children and adolescents in Taiwan: A longitudinal study. *Research in Developmental Disabilities*, 39, 20-31.
- Chou, C., & Hsiao, M. C. (2000). Internet addiction, usage, gratification, and pleasure experience: The Taiwan college students' case. *Computers & Education*, 35(1), 65-80.
- Cresswell, J. W. (2002). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Çelen, F. K., Çelik, A. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Çocukların internet kullanımları ve onları bekleyen çevrim-içi riskler. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı, 2-4 Şubat 2011* (s. 1-8), Malatya: İnönü Üniversitesi.

- Çevik, G. B. ve Çelikkaleli, Ö. (2010). Ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağımlılığının cinsiyet, ebeveyn tutumu ve anne baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 225-240.
- Dinç, M. (2010). *İnternet bağımlılığı*. İstanbul: Ferfir Yayınları.
- Dinç, M. (2014). *Teknolojiyi bilinçli kullanıyorum*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Eftekin, P. (2015). Ergenlik dönemindeki öğrencilerin internet bağımlılığı ve anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Esen, B. K., & Gündoğdu, M. (2010). The relationship between internet addiction, peer pressure and perceived social support among adolescents. *The International Journal of Educational Researchers*, 2(1), 29-36.
- Esen, E. ve Siyez, D. M. (2011). Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 127-138.
- Eşgi, N. (2013). Dijital yerli çocukların ve dijital göçmen ebeveynlerinin internet bağımlılığına ilişkin algılarının karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 28(3), 181-194.
- Gençer, S. L. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin internet bağımlılık durumlarının internet kullanım profilleri ve demografik özelliklere göre farklılıklarının incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Internet World Stats. (2017). *Internet usage statistics. The internet big picture. World internet users and 2017 population stats*. <http://www.internetworldstats.com/stats.htm> adresinden 23 Temmuz 2017 tarihinde erişilmiştir.
- İşleyen, F. (2013). Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin kişisel ve ailesel faktörlerle ilişkisinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Kandell, J. J. (1998). Internet addiction on campus: The vulnerability of college students. *CyberPsychology & Behavior*, 1(1), 11-17.
- Kayri, M., Tanhan, F. ve Tanrıverdi, S. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Online Journal Of Technology Addiction & Cyberbullying*, 1(1), 1-27.
- Kuzgun, Y. ve Eldeleklioğlu, J. (2005). PDR'de kullanılan ölçekler (Editörler: Y. Kuzgun ve F. Bacanlı), *Ana Baba Tutumları Ölçeği* (s. 67-73). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kuzucu, Y., Bulut, B., Özçelik, Ş. ve Soydemir, F. M. (2015). Sosyal destek kontrol edildiğinde cinsiyetin internet bağımlılığı üzerine etkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 11-19.
- Li, C., Dang, J., Zhang, X., Zhang, Q., & Guo, J. (2014). Internet addiction among Chinese adolescents: The effect of parental behavior and self-control. *Computers in Human Behavior*, 41, 1-7.
- Mihçı, S. ve Aktürk, A. O. (2012). Lise öğrencilerinin internet bağımlılıklarının ve teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesi. *6th International Computer & Instructional Technologies Symposium, October 4-6, 2012* (pp. 222-229), Gaziantep: Gaziantep University.
- Mutallimova, S. (2014). Lise öğrencilerinde depresyon düzeyi ve anne baba tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.
- Nalwa, K., & Anand, A. P. (2003). Internet addiction in students: A cause of concern. *CyberPsychology & Behavior*, 6(6), 653-656.
- Ögel, K. (2012). *İnternet bağımlılığı: İnternetin psikolojisini anlamak ve bağımlılıkla başa çıkmak*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Önay, N. (2014). Ergenlerde internet bağımlılığı yordayıcıları olarak anne baba tutumu, iletişim becerisi ve yalnızlık algısı. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.
- Sally, L. P. M. (2006). Prediction of internet addiction for undergraduates in Hong Kong. *Unpublished Bachelor of Business Administration Dissertation*. Hong Kong: Hong Kong Baptist University.
- Song, I., Larose, R., Eastin, M. S., & Lin, C. A. (2004). Internet gratifications and Internet addiction: On the uses and abuses of new media. *Cyberpsychology & Behavior*, 7(4), 384-394.
- Taçyıldız, Ö. (2010). Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin bazı değişkenlere göre yordanması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Taneri, P. O. ve Tiryakioğlu, Ö. (2015). Ortaokul 7. ve 8. Sınıf öğrencilerinin sorunlu internet kullanımı ve anne baba tutumları ilişkisinin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 40, 205-223.
- Tanrıverdi, S. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Ulusoy, O. (2008). Ergenlerde bilişim teknolojileri kullanımı ve saldırganlık ilişkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Valcke, M., Bonte, S., De Wever, B., & Rots, I. (2010). Internet parenting styles and the impact on Internet use of primary school children. *Computers & Education*, 55(2), 454-464.

- Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi, güvenilirliği ve geçerliliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 81-87.
- Yıldırım, İ. (2004). Algılanan sosyal destek ölçeğinin revizyonu. *Eurasian Journal of Educational Research*, 17, 221-236.
- Young, K. S. (1998a). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. S. (1998b). Internet addiction test (IAT) - NetAddiction. 23 Mart 2015 tarihinde <http://netaddiction.com/internet-addiction-test/> adresinden erişilmiştir.

Variables That Predict Perceptions of Parents about Their Own Children's Levels of Internet Addiction

Ahmet Oğuz Aktürk^{1†}, Sena Çiçek²

¹Necmettin Erbakan University

²Ministry of National Education

Extended Abstract

Introduction: Internet is a communication network where numerous devices of communication technology are connected to one another, which is commonly used across the whole world and is constantly expanding and developing. The history of the internet began with the introduction of the computer in the 1950's and its area of usage has spread rapidly. Today, the internet is used extensively and heavily in various fields such as education, health, communication, tourism, banking and communication and the number of its users is increasing fast in parallel to this intensive usage. The internet meets countless needs of people but as its usage increases, so does addiction to (Batgün and Kılıç, 2011). Internet addiction is a kind of addiction to technology which manifests itself through such symptoms as failure to limit internet use, continuation of its use despite social or academic disadvantages and experiencing feelings of irritability and stress when access to the internet is not available (Eşgi, 2013). According to Young (1998a), although internet addiction is similar to alcohol or drug addiction, it causes problems in individuals' academic, professional and social life.

When studies on internet addiction are examined, it is seen that one of the variables investigated is the perceived social support. Mention of social support brings to mind presence of individuals who people can trust, who appreciate people, take a close interest in them and have them feel that they are not alone when they experience problems (Batgün and Kılıç, 2011). For students in the middle school, too, social support is important due to the adolescence period they are undergoing. If students have one or more sources of perceived social support around them in daily life, they can overcome problems they encounter more easily (Tanrıverdi, 2012). Students who cannot receive the social support they need, from their environment may try to fill the vacuum left by absence of support through different ways. For example, they may seek support for themselves in the virtual world via the internet. These students who meet their needs for social support through the internet become alienated from people and their environments, get isolated from society and display symptoms of internet addiction. Social support is thought to be important in order to prevent these problems.

Parents' attitude towards their children directly influences the family support to be provided for them. According to Bozkur (2013), parental attitude is how parents' attitude towards their children is perceived by children. Although the family has a significant influence on children's development, it also shapes individuals' both positive and negative behaviors due to the fact that it is the place where individuals first socialize and their behaviors are formed (Bozkur, 2013). In a study conducted by Valcke, Bonte, De Wever and Rots (2010), it was seen that internet usage was correlated with parental attitude. Therefore, parents' place and attitude in bringing under control the behavior of internet addiction is extremely important. Negative attitude shown by the family may render the internet more attractive. Since excessive use of the internet cause problems in children and young people, families need to protect their children from these problems.

In conclusion, there are various studies investigating especially the negative effects of the internet on children today, when the internet usage is becoming increasingly common and it has become a part of the daily lives of people of all ages. However, no study has been encountered that investigated the relationships among students' parents' perceptions with regard to their children's internet addiction levels and children's perceived social support from their parents and parental attitude. This study aimed to investigate whether or not social support which middle school students perceive as coming from their parents and their perceived parental attitude (democratic, protective, authoritarian) predicted students' parents' perceived perceptions concerning their children's internet addiction levels.

[†]Corresponding Author: Ahmet Oğuz Aktürk, Necmettin Erbakan University, Ereğli College of Education, Department of Computer and Instructional Technologies, aoakturk@konya.edu.tr

Method: Relational screening model, one of the screening models, was used in this study to describe the existing the situation. 214 middle school students receiving education in a province in the middle part of Turkey and their parents participated in this study on a voluntary basis. “Perceived Social Support Scale” and “Parental Attitudes Scale” were used to collect the data from the students within the scope of the study. Also, “Parent-Child Internet Addiction Scale” was used to collect the data from the parents of the students within the scope of the study. Descriptive statistics and correlation analysis were used in the analysis of the data collected within the scope of the study. In addition, predictive effects of some variables (democratic and authoritarian attitudes which students perceive as coming from their parents, and the social support they perceive as coming from their families) regarding students’ parents’ perceptions about their children’s internet addiction levels were investigated using multiple linear regression analysis.

Results: As a result of the study, when we look at the students’ internet addiction on the basis of their parents’ perceptions, we see that as internet addiction increased, the amount of students’ perceived social support from their families decreased and that as internet addiction increased, students’ perceived authoritarian attitude from their parents increased whereas democratic attitude decreased. In addition, it was found that students’ perceived authoritarian attitude from their parents was a predictor of students’ parents’ perceptions about their children’s internet addiction levels while democratic attitude and perceived social support from family were not significant predictors of students’ parents’ perceptions with regard to their children’s internet addiction levels.

Key words: Internet addiction, Parental attitudes, Perceived social support, Multiple linear regression analysis.